

Всеукраїнська
науково-практична конференція

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ**

Збірник тез доповідей

Україна, Мукачево
17-18 травня 2017 р.

УДК 159.9:37(043.2)

П 86

Рекомендовано до друку

*Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «13» травня 2017 р.)*

Психолого-педагогічні особливості розвитку особистості в освітньому просторі : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17-18 травня 2017 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. – 250 с.

ISBN 978-617-7495-07-8

У збірнику представлено тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні особливості розвитку особистості в освітньому просторі». Учасниками конференції обговорено питання розвитку психологічної освіти та психологічної практики в умовах євроінтеграції, розглянуто місце психології в системі наук та суспільному просторі, визначено умови становлення потенціалу особистості в освітньому просторі, określено психолого-педагогічні проблеми сучасної освіти та психологічний супровід учасників навчально-виховного процесу.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова), **Гоблик В.В.** – д.е.н., доцент, **Корнієнко І.О.** – к.психол.н., доцент, **Березовська Л.І.** – к.психол.н., доцент, **Барчі Б.В.** – к.психол.н., ст. викладач, **Воронова О.Ю.** – старший викладач, **Алмаші С.І.** – старший викладач.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ISBN 978-617-7495-07-8

© Мукачівський державний університет, 2017

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УКРАЇНІ НА ШЛЯХУ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР	8
БАБІЙ М. Ф. Контекстно-модульна підготовка психолога як запорука професійної ефективності	8
БАРЧІ Б. В. Розвиток професійного потенціалу фахівців у галузі психології	9
БАРЧІЙ М. С. Проблема формування мотиваційної сфери майбутнього психолога	11
БАРЧІЙ М. С., ОЛАШИН Є. В. Особливості професійного становлення майбутніх психологів	13
БЕРЕЗОВСЬКА Л. І. Деякі аспекти вивчення внутрішньоособистісних конфліктів	15
БЕРЕЗОВСЬКА Л. І., БОГАЙЧУК В. Ж. До питання діагностики психологічної готовності студентів до розв'язання конфліктів	17
ВЛАСЕНКО І. А. Формування конфліктологічної компетентності студентів в умовах інтеграції України в європейський освітній простір	19
ВОРОНОВА О. Ю. Професійна рефлексія як умова формування адекватної «Я-концепції» майбутнього вихователя	21
ГОШОВСЬКА Д. Т. Феноменологія дитячих страхів: психомалюнкova типологічна класифікація	23
ГОШОВСЬКИЙ Я. О. Сенсорно-деприваційний синдром: основні ознаки	25
КОРЕНЄВА Ю. П. Фрустрація як типова риса депривованої особистості: тренінговий підхід	27
КОРОЛЬЧУК М. С., ЧЕРНЕГА Н. С. Наукові підходи до вивчення іміджу освітньої установи: закордонний досвід	29
КОСТЮ С. Й., ХИМИНЕЦЬ А. В. Проблеми мотивації професійного становлення майбутніх психологів	31
КУТІШЕНКО В. П., ФОМЕНКО В. О. Психологічні аспекти конкурентоздатності сучасних вчителів	33
МИРОНЕЦЬ С. М. Сучасні проблеми психологічної допомоги та захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій та збройних конфліктів	35
ОСЬОДЛО В. І., ЗУБОВСЬКИЙ Д. С. Кількісний та якісний підхід до оцінювання зростаючої особистості	38
ПЕЛІШЕНКО О. В. Психологічні засади анімалотерапії, як психотерапевтичного метода допомоги дітям	40
СУЛЯТИЦЬКИЙ І. В. Соціально-психологічна дезадаптація дітей у закладах інтернатного типу	42
УГРИН О. Г. Роль самодетермінації у самореалізації майбутніх професіоналів	43
ЩЕРБАН Т. Д., ФЕЛЬЦАН М. І. До проблеми формування професійної свідомості майбутніх психологів	45
ЩОТКА О. П. До проблеми підготовленості психологів до надання гендерно-орієнтованої допомоги	47
ЯМЧУК Т. Ю. Суб'єктивний досвід у процесі розвитку професійної самоідентичності	49
ЯМЧУК Т. Ю., СЬОМОЧКІН М. І. Розвиток професійної самоідентичності майбутніх психологів	51

Наприклад, фахівець з діагностування та корекції емоційного вигорання людей зрілого віку. [3]

У процесі професійної підготовки слухач визначає теоретичні та практичні аспекти вирішення поставлених проблем. У такий спосіб формується досвід та фахові навички. Перевіряє наскільки він підготовлений розв'язувати їх під час самостійної професійної діяльності. Вчиться грамотно діяти у разі появи неординарних випадків.

Це і є та схема суб'єкт-орієнтованих дій, вчинків майбутнього спеціаліста, яка служить узагальненою моделлю пізнавальної діяльності студента під час контекстного навчання. Вона відтворює повний цикл мислення – від виникнення проблемної ситуації до її чіткого осмисленого вирішення. [4]

Література:

1. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. / А.А. Вербицкий – М.: Высшая школа, 1991. – 207 с.
2. Чобітько М.Г. Технології особистісно-орієнтованої професійної освіти. / М.Г. Чобітько. – К. : Ніка-Центр, 2005. – 88 с
3. Юцявичене П. Теория и практика модульного обучения. / П. Юцявичене – Каунас: Швиеса, 1989. – 272 с.

УДК 159.9-051:331.54

Барчі Беата Василівна
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ПСИХОЛОГІЇ

Проблема потенційного у психіці людини як невикористаних психічних резервів, здатних актуалізуватися під впливом певних умов, є однією з найбільш актуальних міждисциплінарних проблем, витоки якої віднаходимо в працях Б. Ананьєва, Л. Божович, Л. Виготського, Б. О. Леонтьєва, Б. Ломова, В. Мясишева, С. Рубінштейна та інших.

Психологічна наука вивчала професійний потенціал в багатьох контекстах: гуманістичної самоактуалізації (А. Маслоу, Г.Олпорт, К. Роджерс); здібностей і зокрема творчих здібностей (М. Вертгеймер, Дж. Гілфорд, Е.Н. Торренс; Т. Артем'єва, Д. Богоявленська, В. Дружинін, О. Мелік-Пашаєв, Я. Пономарьов, Б. Тсплов); потребнісно-мотиваційної сфери (Д. Аткинсон, В. Вілюнас, Л. Портер, Х. Хекхаузен; І.Ф. Беляєва, І. Джидар'ян, С. Ільїн, В. Ковальов, В. Подмарков, Т. Тарасов); ресурсів особистості (Р. Лазарус, С. Хобфолл; К. Абульханова-Славская, Л. Анциферова, Н. Водоп'янова, Т. Корнілова, Л. Куликов, Д. Леонтьєв, К. Муздибаєв та ін.). Розроблені концепції розвитку потенціалу особистості (А. Деркач, В.Зазикін, В.Марков, В. Мясинцев, Б. Паригін, В. Сафонов, В. Слободчиков, М. Шевандрін та ін.);

виокремлено методи діагностики потенціалу людини (І. Ансофф, П. Друкер, Дж. Куїн, Г. Мінцберг, Г. Саймон, Е. Петтігрю, Е. Ендрюс). Значущі дослідження, присвячені вивченню феномена потенціалу, здійснили В. Гунін, С. Ляпіна, А. Поршнев, З. Румянцева, М. Саломатін, І. Дроздов та ін.)

У психології «потенціал» розглядається як «особливий стан людини, що забезпечує їй свободу» (Н. Бердяєв, С. Гессен). Б. Теплов розглядає потенціал як «джерело творчої активності». А. Маслоу зазначає, що творчі люди є самоактуалізовані, самореалізовані [7].

Б. Ананьєв розглядає потенціал розвитку як одну із істотних властивостей особистості – суб'єкта діяльності, так і індивіда. Він зазначає, що людина як суб'єкт трудової діяльності має певні потенціали – працездатність і спеціальні здібності, активність у формі ціннісних орієнтацій, мотивів. Він зазначає, що людина як суб'єкт трудової діяльності має певні потенціали – працездатність і спеціальні здібності, активність у формі ціннісних орієнтацій, мотивів [1].

Л. Виготський, Г. Костюк, С. Максименко та ін. вважають, що потенціал не існує сам по собі як якась відособлена від діяльності сутність, а матеріалізується в різних видах людської діяльності. Він завжди має діяльну природу. Це пов'язує в єдине ціле діяльність з виявленням, розвитком і реалізацією потенціалу. За С. Максименком, потенціал – це така можливість, яка, реалізуючись у діяльності, вдосконалюється, залишаючись потенційною (ймовірнісною можливістю), в той час як діяльність відокремлена від потенціалу і є засобом досягнення поставленої мети [4].

Питання професійного потенціалу опрацьовані у роботах О. Вишняк, Е. Хохлової та ін., які розглядають його як частину потенціалу особистості, яка формується на основі природних даних (здібностей), освіти, виховання та життєвого досвіду. В якісному плані він є похідним від рівня розвитку технічного базису і соціально-економічних умов відтворення населення і сукупної здатності до праці. Професійний потенціал психолога згідно з ресурсним підходом визначається як відновлювана самокерована система його внутрішніх ресурсів, які виявляються в професійних досягненнях.

Чотирьохкомпонентна професійнообумовлена структура особистості, запропонована Е. Зеєром, який виділяє такі значимі компоненти особистості професіонала: спрямованість особистості (мотиви, ціннісні орієнтації, професійна позиція, соціально-професійний статус); професійна компетентність (сукупність професійних знань, умінь, а також способи виконання професійної діяльності); професійно важливі якості (психологічні якості особистості, що є визначальними для продуктивності професійної діяльності); більшість вчених виділяють загальні та спеціальні якості залежно від виду діяльності; професійно значимі психофізіологічні якості. [2].

Отже, професійний потенціал є важливою умовою успішної самореалізації в професійній діяльності фахівців.

Література:

1. Анасьєв Б.Г. Человек как предмет познания / Борис Герасимович Анасьєв. - Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1968.

2. Зеер Э.Ф. Психология профессиональных деструкций: учеб. пособ. для вузов / Э.Ф. Зеер, Э.Э. Симанюк. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2005. – 240 с.

3. Леонтьев Д.А. Личностное в личности. Личностный потенциал как основа самодетерминации [Электронный ресурс]. – Режим доступа к статье.: <http://www.psychology-online.net>

4. Максименко С.Д. Генеза здійснення особистості. / Сергій Дмитрович Максименко – К.: Вид-во ТОВ «КММ», 2006, – 240 с.

5. Марков В.Н. Личностно-профессиональный потенциал кадров управления: психолого-акмеологическая оценка и оптимизация: дис. ... д. психол. наук. 19.00.13 / Василий Николаевич Марков. – М., 2004. – 453 с.

6. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред. П.П. Горностая, Г.М. Гитаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с 12. Сіверс З.Ф. Феномен творчості як базис складово акмеологічного розвитку особистості / З.Ф. Сіверс // Освіта і управління.– 2008 Т. 11. – № 1. – С. 47–55, 13.

7. Титаренко Т.М. Поняття потенціалу в історичному ракурсі / Життєві домагання особистості / Тетяна Михайлівна Титаренко. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 456 с.

УДК159.923.2

*Барчій Магдалина Степанівна
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА.

Педагогічний процес у ВНЗ має бути цілісним процесом гармонійного розвитку, виховання і навчання, оволодіння уміннями і навичками практичного застосування здібностей майбутніх психологів до професійної діяльності. Для формування професійної мотивації майбутніх психологів необхідно забезпечити: ознайомлення майбутніх психологів з специфікою роботи в даній галузі; набуття майбутніми психологами базових знань, умінь і навичок роботи (особливості психодіагностики, консультативної роботи, основи базових напрямів консультування, правила роботи з персоналом, в екстремальних умовах.); використання, застосування знань, умінь і навичок до роботи на практиці (вміти проводити психодіагностику, мати навички консультативної роботи, психопрофілактики, уміння здійснювати психореабілітацію); формування у майбутніх психологів умінь і навичок роботи (уміти інкористовувати тренінгову діяльність у налагодженні виробничих конфліктів; вміти працювати з психодіагностичним інструментарієм[3].

Для забезпечення особистісно зорієнтованого змісту навчання студентів потрібно створення такого освітнього середовища, яке в процесі навчання сприяє визнанню індивідуальності студента, забезпеченню необхідних умов для